

I. Głosowanie korespondencyjne.

Każdy wyborca w wyborach Prezydenta RP może głosować korespondencyjnie. Reguluje to rozdział 6a kodeksu wyborczego - Głosowanie korespondencyjne (art. 53a. do 53l.) oraz szczegółowo głosowanie korespondencyjne w kraju określają trzy rozporządzenia ze stycznia tego roku i dwie uchwały PKW (z grudnia 2014 r. i lutego br.)

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez wyborcę w urzędzie gminy, w której wpisany jest do rejestru wyborców, **najpóźniej w 15. dniu przed dniem wyborów, a że 25.04.15 jest dniem wolnym, to do dnia 27 kwietnia 2015 r.** (termin wydłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego).

W przypadku przeprowadzania **ponownego głosowania** wyborca, który nie zgłosił zamiaru głosowania korespondencyjnego do dnia 27 kwietnia 2015 r., może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, zgłosić zamiar głosowania korespondencyjnego w ponownym głosowaniu **najpóźniej w 10. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 14 maja 2015 r.**

Należy mieć na uwadze, że zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego (przed I turą) dotyczy również ewentualnego ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów).

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL wyborcy, oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie a także wskazanie adresu, na który ma być wysłany pakiet wyborczy, albo deklarację osobistego odbioru pakietu wyborczego w urzędzie gminy oraz oświadczenie o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie.

W zgłoszeniu wyborca może zażądać przesłania mu wraz z pakietem wyborczym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Zgodnie z wyjaśnieniami PKW z dnia 17 marca 2015 r. (ZPOW-603-95/15) adres na który ma zostać wysłany pakiet wyborczy nie musi znajdować się na terenie gminy, w której wyborca wpisany jest do stałego rejestru wyborców. Oznacza to, że wyborca może podać w zgłoszeniu dowolny adres na terenie kraju. Natomiast samo zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego musi być dokonane w gminie, w której wyborca ujęty jest w stałym rejestrze wyborców.

W głosowaniu ponownym wójt prześle wyborcy pakiet wyborczy na ten sam adres, na który przesłał pakiet wyborczy przed pierwszym głosowaniem. Nie ma możliwości zmiany tego adresu. Wyborca może zrezygnować z głosowania korespondencyjnego i wziąć zaświadczenie o prawie do głosowania. Złożenie wniosku o wydanie zaświadczenia powinno nastąpić przed wysłaniem pakietu wyborczego, lub po tym terminie, jeżeli wyborca zwróci pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym (Wyjaśnienia PKW z dnia 2 lutego 2015 r., ZPOW-603-12/15).

Jeżeli zgłoszenie nie spełnia tych wymogów wzywa się wyborcę do uzupełnienia zgłoszenia w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania. Wezwanie wyborcy do

uzupełnienia zgłoszenia, przekazywane w formie elektronicznej, powinno być dokonane przy użyciu bezpiecznego podpisu elektronicznego (Wyjaśnienia PKW z dnia 12 marca 2015 r., ZPOW-603-84/15).

Zgłoszenie złożone po terminie, niespełniające wymogów, lub nieuzupełnione w terminie, a także złożone przez wyborcę, który wystąpił z wnioskiem o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania lub otrzymał zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów, pozostawia się bez rozpoznania, o czym informuje się wyborcę.

Wyborca zostanie skreślony ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania i ujęty w spisie wyborców w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji wyborczej, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego. **Zgodnie z art. 12a kodeksu wyborczego komisjami właściwymi do dla celów głosowania korespondencyjnego w kraju są obwodowe komisje wyborcze które mają siedziby w lokalach dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych.** Jeżeli w gminie jest więcej niż jeden obwód wyznaczony do głosowania korespondencyjnego, decyzję o tym, w którym obwodzie głosowania dopisać wyborcę podejmuje właściwy organ sporządzający spis wyborców. W ocenie PKW (wyjaśnienia z dnia 17 marca 2015 r., ZPOW-603-95/15), w takim przypadku, wyborcy powinni być dopisani do obwodów głosowania w miarę możliwości równomiernie, jednakże powinien być to obwód znajdujący się najbliżej miejsca zamieszkania tego wyborcy.

Głosować korespondencyjne **nie mogą** wyborcy umieszczeni w spisach wyborców w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz domach studenckich lub zespołach domów studenckich, a ponadto wyborcy, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania.

W przypadku gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, wyborcy temu nie wydaje się zaświadczenia o prawie do głosowania po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego, chyba że zwrócił on pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

Wyborca, nie później niż 7 dni przed dniem wyborów, otrzyma z urzędu gminy pakiet wyborczy, który zostanie doręczony **wyłącznie do rąk własnych** wyborcy, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru. Pakiet wyborczy jest doręczany do wyborcy przez upoważnionego pracownika urzędu gminy, lub też urząd gminy może przestać wyborcy pakiet wyborczy za pośrednictwem operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529).

Jeżeli wyborca we wniosku zadeklarował osobisty odbiór pakietu wyborczego, pakiet ten we wskazanym terminie będzie możliwy do odebrania w urzędzie gminy (w godzinach pracy urzędu).

Jeżeli wyborca nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności wyborcy pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 3 dni od dnia pierwszego doręczenia.

W skład pakietu wyborczego przekazywanego wyborcy wchodzi: koperta zwrotna, karta do głosowania, koperta na kartę do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a — jeżeli wyborca zażądał jej przesłania.

Szczegółowo pakiet wyborczy określony jest w **uchwale PKW z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego (MP poz. 211).**

Koperta na pakiet wyborczy powinna mieć rozmiar umożliwiający włożenie do niej, bez konieczności składania i zaginania, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, formularza oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu, instrukcji głosowania korespondencyjnego oraz nakładkę na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Na kopercie na pakiet wyborczy umieszcza się:

- 1) pieczęć nagłówkową urzędu gminy,
- 2) adres wyborcy, dla którego przeznaczony jest pakiet wyborczy,
- 3) oznaczenie „PRZESYŁKA WYBORCZA”;
- 4) informację o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

Na kopercie na pakiet wyborczy nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń poza wyżej wymienionymi.

W przypadku doręczania do wyborcy pakietu wyborczego przez upoważnionego pracownika urzędu gminy oraz w przypadku gdy wyborca zadeklarował osobisty odbiór pakietu wyborczego, na kopercie na pakiet wyborczy nie jest konieczne umieszczenie informacji o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

Koperty na pakiet wyborczy przekazywane przez dany urząd gminy nie mogą różnić się między sobą.

Wzór koperty na pakiet wyborczy stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

Koperta zwrotna powinna mieć rozmiar umożliwiający włożenie do niej, bez konieczności składania i zaginania, koperty na kartę do głosowania oraz oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

Na kopercie zwrotnej umieszcza się adres obwodowej komisji wyborczej, dla której przeznaczona jest przesyłka wyborczego, oznaczenie „PRZESYŁKA WYBORCZA”; informację o zwolnieniu z opłaty pocztowej. Koperty zwrotne przekazywane przez dany urząd gminy nie mogą różnić się między sobą.

Wzór koperty zwrotnej stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

Koperta na kartę do głosowania ma, rozmiar umożliwiający włożenie do niej, bez konieczności zaginania, kart do głosowania.

Koperta na kartę do głosowania wykonywana jest w sposób uniemożliwiający, bez jej otwarcia, odczytanie treści znajdującej się wewnątrz karty do głosowania. I w miarę możliwości, powinna być koloru białego.

Na kopercie na kartę do głosowania umieszcza się oznaczenie „Koperta na kartę do głosowania”. Rodzaj i wielkość czcionki dla oznaczenia musi być jednakowa dla wszystkich kopert sporządzanych przez dany urząd gminy. Na kopercie na kartę do głosowania nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń.

Koperty na kartę przekazywane przez dany urząd gminy nie mogą różnić się między sobą.

Wzór koperty na kartę do głosowania stanowi załącznik nr 3 do uchwały.

Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu sporządza się na karcie koloru białego, formatu A-5.

Urząd gminy przygotowuje formularz oświadczenia, na którym umieszcza imię (imiona), nazwisko i numer ewidencyjny PESEL wyborcy (w odniesieniu do obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi — numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość) oraz nazwę i datę przeprowadzanych wyborów, a także miejsce na wpisanie nazwy miejscowości, w której wyborca sporządza oświadczenie i daty jego sporządzenia oraz miejsce na własnoręczny podpis wyborcy.

Wzór oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu stanowi załącznik nr 4 do uchwały.

Instrukcję głosowania korespondencyjnego, której wzór stanowi załącznik nr 5 do uchwały, gmina sporządza w formacie A4, czcionką 14 pkt, zgodnie z pouczeniem zawartym we wzorze, który pomija się. Instrukcja określa m.in. :

- Po oddaniu głosu należy kartę do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na

kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na kartę do głosowania spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.**

- Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.

Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu. **Przed włożeniem oświadczenia do koperty zwrotnej należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.**

- Kopertę zwrotną należy zakleić i nadać na adres obwodowej komisji wyborczej. Wyborca może przed dniem głosowania osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do właściwego urzędu gminy (w godzinach pracy tego urzędu) lub w dniu głosowania, **do czasu jego zakończenia**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

W przypadku gdy **wyborca przed dniem głosowania osobiście dostarcza kopertę zwrotną do właściwego urzędu gminy** - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie odbierania oraz przechowywania kopert zwrotnych dostarczonych przez wyborcę do urzędu gminy przed dniem głosowania (Dz. U. poz. 119) - upoważniony pracownik urzędu gminy odbiera od wyborcy głosującego korespondencyjnie kopertę zwrotną, po okazaniu przez wyborcę dokumentu potwierdzającego jego tożsamość.

W celu ustalenia, czy wyborca, który dostarczył kopertę zwrotną, otrzymał pakiet wyborczy, upoważniony pracownik urzędu gminy sprawdza w wykazie pakietów wyborczych czy został on wydany wyborcy.

Kopertę zwrotną dostarczoną przez wyborcę umieszcza się, w obecności wyborcy, w kopercie, której rozmiar odpowiada rozmiarowi koperty na pakiet wyborczy.

Po zaklejeniu koperty, do której została włożona dostarczona koperta zwrotna, kopercie nadaje się numer według kolejności dostarczonych kopert zwrotnych. Na kopercie umieszcza się pieczęć nagłówkową urzędu gminy, imię i nazwisko wyborcy, który dostarczył kopertę zwrotną, oraz datę jej doręczenia.

Wyborca potwierdza powyższe dane, składając podpis na zaklejonej kopercie zawierającej dostarczoną kopertę zwrotną. Jeżeli wyborca nie może złożyć podpisu, podpis składa upoważniony pracownik urzędu gminy i wskazuje przyczynę braku podpisu wyborcy.

Numer, pieczęć nagłówkową urzędu gminy, informacje oraz podpis wyborcy albo upoważnionego pracownika urzędu gminy (jeżeli wyborca nie może złożyć podpisu) są umieszczane na zaklejonej kopercie zawierającej dostarczoną kopertę zwrotną, w miejscu jej zamknięcia.

Koperty zawierające koperty zwrotne, zaklejone i oznaczone w powyższy sposób, są przechowywane w urzędzie gminy w wyznaczonym zamkniętym pomieszczeniu, do którego

dostęp mają wyłącznie upoważnieni pracownicy urzędu gminy. Zaklejone koperty przechowuje się w miarę możliwości w kasie pancерnej. Upoważniony pracownik urzędu gminy przelicza każdego dnia przed końcem godzin pracy urzędu gminy zaklejone koperty zawierające koperty zwrotne oraz sprawdza, czy nie zostały one naruszone.

Z przeliczenia zaklejonych kopert zawierających koperty zwrotne sporządza się protokół w dwóch egzemplarzach.

Jeden egzemplarz protokołu załącza się do wykazu pakietów wyborczych, a drugi przechowuje się razem z zaklejonymi kopertami zawierającymi koperty zwrotne.

W celu przekazania kopert zwrotnych do właściwej obwodowej komisji wyborczej upoważniony pracownik urzędu gminy w obecności przewodniczącego właściwej obwodowej komisji wyborczej w przeddzień głosowania przelicza zaklejone koperty zawierające koperty zwrotne oraz sprawdza, czy nie zostały one naruszone. Następnie w obecności przewodniczącego właściwej obwodowej komisji wyborczej otwiera się zaklejone koperty zawierające koperty zwrotne. Po przeliczeniu kopert zwrotnych w obecności przewodniczącego właściwej obwodowej komisji wyborczej pakuje się je w jeden pakiet.

Na pakiecie z kopertami zwrotnymi umieszcza się napis: „Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ... Koperty zwrotne dostarczone przez wyborców do urzędu gminy (miasta). Liczba” i zabezpiecza się je.

Upoważniony pracownik urzędu gminy przekazuje zgromadzone koperty zwrotne do właściwej obwodowej komisji wyborczej, za pokwitowaniem odbioru, w dniu wyborów, w czasie trwania głosowania.

W przypadku gdy **przedstawiciel operatora wyznaczonego odbiera zamkniętą kopertę zwrotną od wyborcy**, który otrzymał pakiet wyborczy, odnotowuje odbiór koperty na podstawie okazanego dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Odbiór koperty zwrotnej przez przedstawiciela operatora wyznaczonego, **zgodnie z rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie przesyłek w głosowaniu korespondencyjnym w kraju (Dz. U. poz. 131)** następuje za pokwitowaniem:

- 1) najpóźniej w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów – w przypadku wyborcy niepełnosprawnego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jeśli wyborca ten w momencie doręczenia albo odbierania pakietu wyborczego zgłosił potrzebę jej odbioru, pod adresem wskazanym przez wyborcę;
- 2) najpóźniej w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów – w placówce operatora wyznaczonego, usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca ujęty jest w rejestrze wyborców;
- 3) najpóźniej w trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów – w dowolnej placówce pocztowej operatora wyznaczonego.

Urząd gminy, niezwłocznie po doręczeniu albo wydaniu pakietów wyborczych, informuje pisemnie operatora wyznaczonego o wyborcach, którzy otrzymali pakiet wyborczy za jego pośrednictwem i zgłosili potrzebę odbioru koperty zwrotnej przez operatora wyznaczonego. Operator wyznaczony dokonuje jednego doręczenia zgromadzonych kopert zwrotnych do właściwej obwodowej komisji wyborczej, za pokwitowaniem odbioru, w dniu wyborów, w czasie trwania głosowania.

Koperty zwrotne, doręczone do obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania, zgodnie z uchwałą PKW z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w głosowaniu korespondencyjnym w kraju (Monitor Polski z 2015 r. poz. 37), komisja otwiera niezwłocznie po doręczeniu i sprawdza, czy w kopercie zwrotnej znajduje się:

- 1) podpisane przez wyborcę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
- 2) zaklejona koperta na kartę do głosowania.

Jeżeli spełnione są warunki, o których mowa powyżej, komisja odnotowuje w rubryce spisu „Uwagi”, odpowiadającej pozycji, pod którą przy nazwisku wyborcy umieszczono informację o wysłaniu pakietu wyborczego, że wyborca głosował korespondencyjnie, a zaklejoną kopertę na kartę do głosowania komisja wrzuca do urny wyborczej. Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu komisja dołącza do spisu wyborców. Puste koperty zwrotne komisja pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada. Pakiet ten pozostaje w dokumentacji komisji, która po zakończeniu głosowania przekazywana jest w depozyt wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

Jeżeli:

- 1) w kopercie zwrotnej nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu,
- 2) oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu nie było podpisane przez wyborcę,
- 3) w kopercie zwrotnej nie było koperty na kartę do głosowania,
- 4) koperta na kartę do głosowania była niezaklejona

- komisja odkłada kopertę zwrotną wraz z zawartością, segregując odłożone koperty według naruszeń powyższych warunków.

Komisja pakuje koperty wraz z kartami w osobne pakiety, według naruszeń, opisuje je i odkłada. Pakiet ten pozostaje w dokumentacji komisji, która po zakończeniu głosowania przekazywana jest w depozyt wójtowi.

Jeżeli kopertę zwrotną wyborca dostarczył osobiście do obwodowej komisji wyborczej, komisja w jego obecności otwiera kopertę zwrotną i na podstawie jego dokumentu

tożsamości sprawdza, czy w kopercie zwrotnej znajduje się podpisane przez tego wyborcę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu. Ponadto komisja sprawdza, czy koperta na kartę do głosowania jest zaklejona. Jeżeli któryś z wymienionych warunków nie jest spełniony, komisja wzywa wyborcę do usunięcia stwierdzonej wady. Jeżeli warunki są spełnione, komisja dołącza do spisu wyborców oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, wrzuca kopertę na kartę do głosowania do urny, a pustą kopertę zwrotną dołącza do pakietu, w którym umieszczane są puste koperty.

Komisje obwodowe wyznaczone do głosowania korespondencyjnego, w trakcie przeprowadzania głosowania, na bieżąco ustalają:

- 1) liczbę otrzymanych kopert zwrotnych;
- 2) liczbę kopert zwrotnych, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
- 3) liczbę kopert zwrotnych, w których oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu nie było podpisane przez wyborcę;
- 4) liczbę kopert zwrotnych, w których nie było koperty na kartę do głosowania;
- 5) liczbę kopert zwrotnych, w których znajdowała się niezaklejona koperta na kartę do głosowania;
- 6) liczbę kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny.

W przypadku gdy informacje z ppkt 2–5 dotyczą jednej koperty zwrotnej, należy je uwzględnić w każdym z tych punktów.

Otrzymanych przez komisję pustych kopert zwrotnych nie uwzględnia się przy dokonywaniu powyższych ustaleń.

Dane te, są zapisywane na arkuszu pomocniczym prowadzonym przez wskazanego członka komisji pod nadzorem przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego komisji.

Po zakończeniu głosowania i otwarciu urny wyborczej komisja w pierwszej kolejności wyjmuje ze znajdujących się w urnie kopert na kartę do głosowania karty do głosowania i ustala ich liczbę. Liczba tych kart do głosowania powinna odpowiadać liczbie adnotacji w rubryce spisu „Uwagi”, że wyborca głosował korespondencyjnie. Różnica jest możliwa tylko gdy koperta na kartę do głosowania była pusta. Sytuację tę komisja opisuje w protokole głosowania w punkcie „Inne uwagi”. Koperty na kartę do głosowania, z których komisja wyjęła kartę, komisja pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada. Pakiet ten pozostaje w dokumentacji komisji, która po zakończeniu głosowania przekazywana jest w depozyt wójtowi.

Jeżeli obwodowa komisja wyborcza otrzymała koperty zwrotne po zakończeniu głosowania, wówczas liczy je, pakuje w pakiet, opisuje (nazwa i adres komisji obwodowej, siedziba delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze, do której przekazywany jest pakiet, liczba przekazywanych kopert zwrotnych) i przekazuje do Okręgowej Komisji Wyborczej w Zielonej Górze wraz z protokołami głosowania. Tak samo komisja postępuje z pakietami wyborczymi nieodebranymi przez wyborcę, w tym również nedoręczonymi

wyborcy, które zostały przekazane obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania.

Urząd gminy prowadzi wykaz pakietów wyborczych, w postaci księgi lub postaci elektronicznej. Zgodnie z załącznikiem do **rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia oraz aktualizacji wykazu pakietów wyborczych (Dz. U. poz. 120)**, wykaz, oprócz nr kolejnego wykazu, danych wyborcy, zawiera daty: przygotowania pakietu, nadania pakietu w placówce pocztowej, datę doręczenia lub odbioru pakietu wyborczego (gdy pakiet wyborczy doręczony jest osobiście przez pracownika gminy lub odbierany przez wyborcę w urzędzie gminy).

W wykazie w rubryce uwagi odnotowuje się fakt zwrotu pakietu wyborczego w stanie nienaruszonym a także fakt niedoręczenia pakietu wyborcy. Tu też wyjaśnia się przyczyny braku pisemnego pokwitowania odbioru pakietu wyborczego przez wyborcę.

Informację o wysłaniu lub odbiorze pakietu wyborczego umieszcza się w rubryce spisu wyborców "uwagi" odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono nazwisko wyborcy, który wyraził zamiar głosowania korespondencyjnego.

Pakiety wyborcze, których doręczenie do obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania nie było możliwe, a które pozostały w posiadaniu operatora wyznaczonego, operator wyznaczony przekazuje niezwłocznie dyrektorowi delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze.

Pakiety wyborcze, których doręczenie do obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania nie było możliwe, a które pozostały w posiadaniu urzędu gminy, upoważniony pracownik urzędu gminy przekazuje niezwłocznie dyrektorowi delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze.

Przekazanie zgromadzonych pakietów wyborczych następuje przez jednorazowe wydanie ich osobie uprawnionej do odbioru przesyłek w siedzibie delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze, za pokwitowaniem odbioru.

Koperty zwrotne niedoręczone do obwodowej komisji wyborczej do zakończenia głosowania operator wyznaczony przekazuje właściwemu dyrektorowi delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze.

Przekazanie zgromadzonych kopert zwrotnych następuje przez jednorazowe wydanie ich osobie uprawnionej do odbioru przesyłek w siedzibie delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Zielonej Górze, za pokwitowaniem odbioru.

II. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Zgodnie z kodeksem wyborczym wniosek należy złożyć do **złożyć nie później niż do 9 dnia przed dniem wyborów, w I turze tj. do dnia 4 maja 2015 r.** (termin wydłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego), **II tura do dnia 15 maja 2015 r..**

Głosowanie przez pełnomocnika reguluje kodeks wyborczy rozdział 7 – głosowanie przez pełnomocnika art. 54-61. A Szczegółowe zasady w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania określa **rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. Nr 157, poz. 936 i z 2014 r. poz. 1428).**

Prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika mają wyborcy, którzy **najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, a także wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności** w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), **w tym również wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:**

- 1) **całkowitej niezdolności do pracy**, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440);
- 2) **niezdolności do samodzielnej egzystencji**, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) **całkowitej niezdolności do pracy**, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) **orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów;**
- 5) **orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów;**

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania.

Pełnomocnikiem **nie może być** osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania właściwi dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, jak również kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa wyborca **składa wniosek** do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisany do rejestru wyborców. **Wzór wniosku stanowi załącznik nr 2** do wspomnianego rozporządzenia.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa — **wzór zgody na przyjęcie pełnomocnictwa stanowi załącznik nr 6** do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazanego wyżej;
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli wyborca udzielający pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miał ukończonych 75 lat;**
- kopię zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego osobie mającej być pełnomocnikiem, **jeżeli osoba ta nie jest ujęta w rejestrze wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa.**

Wyborca ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów, tj. do dnia 8 maja 2015 r., stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa, lub przez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

Wyborca, który udzielił pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu wyborczym, jeżeli wcześniej nie oddał głosu pełnomocnik. Głosowanie osobiste przez wyborcę powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwo do głosowania wygasa również z mocy prawa w przypadku:

- 1) śmierci lub utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa do głosowania lub pełnomocnika;
- 2) braku przesłanek, o których mowa w art. 55 § 1, lub wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 55 § 4 kodeksu wyborczego (pełnomocnik nie jest wpisany do rejestru wyborców w tej samej gminie lub nie posiada zaświadczenia o prawie do głosowania, pełnomocnikiem jest osoba wchodząca w skład komisji obwodowej lub mąż zaufania właściwi dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa, kandydat na Prezydenta RP).

Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej odnotowuje w spisie wyborców wójt, a po przekazaniu spisu – obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz domach studenckich, a także w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich.

Jeżeli wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania nie spełnia wymaganych warunków, wójt, w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku, wzywa wyborcę do usunięcia wad wniosku w terminie 3 dni.

Jeżeli wad nie można usunąć albo nie zostały one usunięte w terminie wójt odmawia sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania. Odmowę sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wyborcy.

Pracownik gminy **sporządza projekt aktu pełnomocnictwa, zgodnie z załącznikiem nr 10 do rozporządzenia**, w 3 egzemplarzach, nadając mu kolejny niepowtarzalny numer wykazu.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania wyborcy lub w innym miejscu na obszarze gminy, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku o jego sporządzenie.

Wyborca potwierdza wolę udzielenia pełnomocnictwa poprzez złożenie podpisu lub w inny sposób nie budzący wątpliwości, potwierdzony przez urzędnika.

Gmina prowadzi wykaz sporządzonych aktów pełnomocnictwa do głosowania, oddzielnie dla każdego wyborów, w którym odnotowuje się fakt sporządzenia danego aktu, **zgodnie z załącznikiem nr 14 do rozporządzenia**- w formie księgi lub elektronicznie. W wykazie odnotowuje się datę cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa.

Jednocześnie ze spisem wyborców przekazuje się obwodowej komisji listę wyborców, którzy udzieliли pełnomocnictwa, wpisanych do spisu, zawierająca dane umieszczone w wykazie.

Przed przystąpieniem do głosowania pełnomocnik okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz akt pełnomocnictwa do głosowania.

Przed wydaniem kart do głosowania komisja sprawdza w spisie wyborców, czy wyborca, który udzielił pełnomocnictwa, jest ujęty w spisie wyborców, a także czy wyborca nie głosował wcześniej osobiście oraz czy w spisie nie odnotowano, że pełnomocnictwo wygaśnięto z innej przyczyny lub zostało cofnięte. Jeżeli wyborca, który udzielił pełnomocnictwa, nie jest ujęty w spisie wyborców, komisja jest obowiązana wyjaśnić telefonicznie w dziale ewidencji ludności urzędu gminy przyczynę nieumieszczenia wyborcy w spisie wyborców. Jeżeli urząd gminy potwierdzi, że nieumieszczenie wyborcy w spisie wynika z omyłki, komisja dopisuje wyborcę (nie pełnomocnika) do spisu wyborców na dodatkowym formularzu spisu. Członek komisji, który otrzymał potwierdzenie z urzędu gminy, sporządza notatkę, którą dołącza się do spisu wyborców.

Obwodowa komisja wyborcza odnotowuje nazwisko i imię (imiona) pełnomocnika wyborcy w spisie wyborców w rubryce „uwagi” odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono

nazwisko wyborcy, wraz z oznaczeniem „pełnomocnik”, a akt pełnomocnictwa do głosowania załącza do spisu wyborców i wydaje kartę do głosowania.

Ponadto komisja odnotowuje fakt głosowania przez pełnomocnika na otrzymanej wraz ze spisem wyborców liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu.

W przypadku pełnomocnika przedkładającego zaświadczenie o prawie do głosowania komisja dopisuje pełnomocnika do spisu wyborców.

Pełnomocnik potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym czytelnym podpisem w rubryce spisu przeznaczonej na potwierdzenie otrzymania karty do głosowania przez wyborcę udzielającego pełnomocnictwa do głosowania.

Jeżeli pełnomocnictwo do głosowania zostało cofnięte lub wygasło obwodowa komisja wyborcza odmawia wydania pełnomocnikowi karty do głosowania i zatrzymuje akt pełnomocnictwa do głosowania.

W ponownym głosowaniu wraz ze spisem wyborców komisja otrzyma aktualną listę wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania. Na podstawie tej listy komisja dopuści do głosowania osoby posiadające pełnomocnictwo do głosowania, które głosując w pierwszym głosowaniu, oddały komisji akt pełnomocnictwa.

Komisja dopuści również do głosowania pełnomocników, którzy w dniu ponownego głosowania przedstawią akty pełnomocnictwa.